

VOJSKUJOCA SE TABORA: a) Sile
osi(NEM,ITA,JAP)...vsi členi pogodbe. Ko je bila podpisana -> nemski pritisk na ostale EU države. Prva želja je SZ (ni nikoli vstopila), zeleli so Bolgarijo, Romunijo, Madzarsko in Jugoslavijo. Bolgarija vstopi **1.3.1941**, Jugoslavija pa **25.3.1941**-to so podpisali na Dunaji v dvorcu Belveder. K paktu pristopijo-2 useh strani obkroženi s fasisističnimi režimi. organizirali so demonstracije proti pristopu k trojnemu paktu (to je org. komunistična partija)->«Bojje rat, nego pakt»**27.3.1941** izveden državni udar. odstranili so vlado, Peter Karadzordzevic proglašen za polnoletnega in za kralja. Ukaz za napad YU se imenuje KAZEN. **6.4. 1941**. Napadle so jo NEM, ITA, MADZ, BOLG. **b) Protifasistična koalicija**: osnova za oblikovanje je Atlantska listina -**avgust 1941** na ladji. Podpisala sta jo Roosevelt in Churchill (ministrski predsednik VB). Kasneje (**1942**) se pridruži se SZ. Te tri države so jedro protifasistične koalicije. Pridruži se se FRA in YU (osvobodilno partizansko gibanje). To je bilo zapleteno sodelovanje, ker je SZ komunistična država, ostale pa so kapitalistične. Sodelujejo ker jih ogroža socializem in fasizem. po 2 sv.v. med njimi nastane hladna vojna. **Vsebinska atlantske listine**: -njuni državi (ZDA in VB) ne marata za povečanje ne ozemeljsko ne drugacno. -državi ne zelita doseči ozemeljskih sprememb, razn takih, ki bi se ujemale s svobodno izpovedanimi željami prizadetih ljudstev-> zavzemali sta se za uspostavitve takih razmer kot so bile pred 2. sv.v. -obe državi spostujeta pravico ljudstev da si sama zberejo obliko vladavine pod kiro. bi zeleli živeti->to je pravica narodov do samoodločbe. -državi si prizadevata, da bi se vsi narodi, majhni al veliki, lahko gospod. razvijali->ta želja ni realizirana. -oba predstavnika verujeta, da morjo vsi narodi sveta opustiti uporabo sile in naj bi se razorozili->mir in razorožitevto je zapisalo za društvo narodov-spote naj bi reševali po mirni poti. (ni uresničeno). Atlantsko listino so na začetku leta **1941** (1.1.) podpisali se predstavniki 26 držav. Takrat se prvič pojavi izraz »združeni narodi«, to je osnova za oblikovanje organizacije združ. nar. Ta nacela so se vedno nacela OZN. Ko je bila YU napadena se je razvilo Jugoslovansko osvobodilno gibanje in leta **1943** postalo del protifasistične koalicije. Vodil je Tito.

DRUGI PREOBRAT-Bojisce v S. Afriki ->Bitka pri El Alameinu: na področju Libije je bila ITA vojska pridružila se je se NEM vojska, njihov poveljnik je bil Rommel. Iz Libijskega ozemlja so Italijani in nemci prodirali na področje Egipta, prodrli so do El Alameina (to je najbolj v točko, do ktere so nem in ita pršli). Ker je imelo to mesto pomembno lego, so se tu borili tudi Britanci, ki so ita-nem enote premagali -bitka **novembra 1942**. Britanska zmaga pomeni preobrat, nemce in italijane so potiskali proti Z. **maja** so pršli do Tunizije. **Konec 1942** se v Maroko in Alžirijo izkrcajo anglo-američani->pršli so pomagat anglezem. Prodirali so proti V. Angleži proti Z in vmes so uklesčili ita in nem. **Maja 1943** so bili nem in ita na področju Tunizije poraženi. Nem in ita so bežali pred angloameričani na Sicilijo, na J Italije in polagoma prodirajo proti severu. anglo-am. gredo za njimi. Kralj **Viktor Emanuel III.** -zahteva odstop Mussolinija n **Julija 1943** je konec fasistične Italije. Mussolinija primejo in zaprejo prijeti in ga zaprli na najvišjem vrhu v Italiji, od tam ga reši Hitler, odpelje ga na S Italije in tam ustanovi Salojško republiko, ki ji je predsedoval Mussolini. **Leta 1945** so ga italijani ujeli, najprej so ga ustrelili, nato pa obesili na bencinski crpalki. Vojska ki je bežala je pršla na S Italije in v Trst, v tekmovanju za Trst so zmagali partizani ki so tja pršli **1. maja**, dan za njimi pa so pršli se angloameričani. Italija je kapitulirala **septembra 1943** imela je status sobojevnice Francovoz, Angležev in ZDA. **TRETJI PREOBRAT**: izkrcanje v Normandiji. **6.6.1944**: s tem izkrcanjem se začne spopadi na drugi fronti. Prva fronta je vojna v SZ, zato Stalin od svojih zaveznikov zahteva odprtje druge fronte, da bi razbremenili RA. Zavezniki so se SZ bali in so zeleli, da nebi imela velike moči, zato so odlašali z odprtjem druge fronte. Anglo-američani so se na to bitko pripravili, sil preko Rekavskega preliva obale Normandije, proti jugu. Sodelovali so pri osvoboditvi Pariza. Potem prodirajo proti vzhodu, s sovjeti so se srečali na rekli Labi, **9.5.1945**.

1) Družbeno-politične razmere v Italiji, ki vplivajo na razvoj fasizma. Velika gospod. kriza-velika brezposelnost, v krizi tu kmetje. Delavci organizirajo upore, stavke, demonstr., zasedali so tovarne. To im. obdobje boljseviziacije (boljseviska stranka ma veliko vlogo, do prave revolucije ne pride). Gre za rdečo nevarnost. Kmetje se upirajo. zahtevajo zemljo, postala naj bi privatna last. Bogati in meščani so se bali uporov, priston strah pred delavsko revol. Italija je mela negativno vlogo-bla porazena v 1. sv.v. in zelo pozno se je vključila v vojno. Niso bili zadovoljni z ozemlji k so jih dobili z Londonsko pogodbo. **2) Obdobji, kaj ogroža razvoj demokracije?** Weimarska nem. (1919-1933), Nacistična (1933-1945) Onemogoca gospod. kriza in državni udar. **3) Hitler, Mussolini, kako, kdaj sta prevzela oblast?** Mussolini- državni udar Pohod/mars na Rim, oktobra 1922. Hitlerju da Hindenburg mandat za sestavo vlade 1933, postane kancler = začetek nacistične nemcije. Predsednik pa postane 1934. **4) Judi, 1933**-bojkot judovskih trgovin, storitev, 1935-rasni zakoni (odvzem nem. državljanstva, zakon o varovanju nemške krvi, ni porok men judi nemci), 1938-kristalna noc, pogrom. **5) LF, kdaj, na cigavo pobudo so ustanavljali LF?** Je ljudska fronta v španski državlanski vojni (1936-1939) je leica. Zelijo reforme, so delavci, kmeti, liberalni meščani. Idejo za ustanovit dajo komunisti (SZ) pod vplivom 3. internacionale. Bori se proti fasizmu, nacizmu. **6) Katera nasprotja na Českoslovanskem izkoristi Hitler?** Trenja med narodi. **Del nove države?** Česko-moravski protektorat, Neodvisna slovaška država in nemski Sudeti. **Kdaj je bilo to?** 1938 (jesen) -1939 (spomladi) **7) Katere pokrajine dobi SZ?** Del Poljske, Litvo, Latvijo, Estonijo, del Finske

1)Ob koncu 1.sv.v.Nemcija postane republika.**Na povojnih volitvah je zmagala** SDSN,**tostranko je vodil** Ebert. **2)Prvo obdobje?**Weimarska nem.**Zakaj tako ime?**Po weimarski ustavi.**Glavne značilnosti obdobja:**nemcija bla porazena, veliko nezadovoljstvo,upor na obstojece stanje, upre se tut vojska,mornarica v kraju Kiel,cesar Vilijem odstopi novembra 1918-postane republika.Na nemskem je mela oktobraska revolucija velik vpliv,se posebi v SDSN-pride do razkola (Stari SDS + Ebert,mirna pot.../Spartakovci-revolucija)na volitvah v ustavodajno skupscino zmaga SDS,sprejmejo potrditev skpelov versajske mir.konf., weimarska ustava..Drzava naj bi bla demokraticna a ni bla,zarad krize, nemirov, velike inflacije,drzavnih udarov.**3)Mejniki v NSDAP:**1919-Hitler ustanavlja nemsko delavsko stranko,1920-dobi novo ime:nacionalsocialisticna nemska delavska stranka,Hitler postane predsednik,dobijo program,svastiko,rjave srajce.1923-izvedejo drzavni udar,do takrat so meli jurisne oddelke(SA) to je zasebna strankina vojska.Zeteli so prevzet oblast v Nem a je nemska armada preprecila puc,puciste so zaprli.Hitler obsojen na 5 let,vn gre ze konc leta 1924**4)Cilji iz Moj boj:**vsi nemski narodi bi mogli bit pod skupno drzavo,nepriznava versajske pogodbe,napade weimarsko republiko in demokracijo.Vse zlo sveta pripise Judom in komunistom.nemce razglasi za pripadnike arijske rase,ki je vec vredna in bo zavladala svetu (proti vzhodu,kjer živijo slovani,ki so manjvredni)Zeel je Veliko Nemcijo.

5)Fasistiv italiji: Musolini ustanovi Fascio di combattimento-zvezo bojevnikov 1919.Simbol je bla butara sekira,crne srajce. Onemogocali in razbijali so delavske stranke.1921 Mussolini uvede Fasisticno stranko in 1922 ta ze revzame oblast (mars na Rim)je enostrankrski sistem, velika cenzura,tajna policija OVRA,solstvo podrejeno..Mussolini je duce-vodja. **Kdo podpre?** Bogati sloji+mescanstvo,ker je prisotne strah pred delavsko rev. In cerkev ker je ustanovil drzavo Vatikan.**6)Korporativizem:**zdruzevanje, v eno korporacijo povezani delavci in delodajalci ene gospodr.panoge.To zato,da nebi prislo do razrednega upora,da delavci nebi organizirali stavk ,revolucije. Pogovarjali so se o sporazumu,ce to ni uspelo je posegla vojska.**7)Dva tabora v span.dr.v.:**Nacionalna ter Ljudska fronta.**Politicni cilji:**NF(zavezma se za staro spanijo,proti spremembam)LF(podpira reforme:nastej!)**Odziv drzav:**Ang in Fra proglasijo nevtralnost,Nem in Ita podprejo NF,Sovjetska zveza in YU pa LF.SZ je pozvala komuniste in delavce naj se organizirajo in gredo v spanijo pomagat- mednarodne brigade.Tut slovinci-spanski borci (Franc Rozman Stane, Ales bebler).**8)Leto 1940 za NEM uspesno,kere drzave dobi?**Dansko,Norvesko, Nizozemsko,Belgijo,Beneluks,Francijo.**Kje je neuspeh?**V Veliki Britaniji.**Kaj napade 22.6.1941?**Sovjetsko zvezo/Rusijo.